

## Tanner och Tuomioja

I Ständerhuset arrangerades på onsdagen ett tämligen intressant seminarium om kalla krigets kriser. Medierna uppmärksammade närmast ett inlägg om de sovjetiska försöken att flörta med vår försvarsmakt. Självt noterade jag två väldokumenterade föredrag om hur aktivt de sovjetiska satellitstaternas ledare yrkade på att Moskva skulle ingripa varje gång någon annan försökte sprattla sig ur östlägret. Så skedde i hög grad inför invasionen i Tjeckoslovakien 1968.

Och när diskussionen som vanligt började spinna runt vår egen notkris 1961 blev det tal om den socialdemokratiska veteranpolitikern Väinö Tanner, som gjorde comeback som partiets ordförande åren 1957–1963. Var det en blunder att kasta in honom i ringen just då sossarna hade splittrats allvarligt i fighten mot Kekkonen? Som efterklok historiker är jag definitivt av den åsikten. Tanner var en utomordentligt modig och klok statsman. Men med ett förflutet som ”mensjevnik” och krigstida minister var han en levande provokation för Moskva.

Inkommande sommar står sossarna återigen inför ett intressant ordförandeval. Förlusten i riksdagsvalet 2007 ledde till att partiet efter 12 regeringsår har fått uppleva hur frustrerande det kan vara att sitta i opposition. I synnerhet om man har suttit en längre tid på en tung ministerpost och i likhet med Erkki Tuomioja skött uppdraget med stor framgång. Det är därför inte överraskande att den snart 62-åriga docenten nu utmanar partiets sittande ordförande Eero Heinäluoma. Tuomioja har försökt nå posten ett par gånger tidigare men har aldrig fått partifolkets majoritet bakom sig.

Hans intellekt och integritet beundras i vida samhällskretsar, inte enbart av hans egen generation. Samtidigt har han haft sina belastningar som hindrat vägen till toppen. Varken fackförbunden eller de breda sosseleden har riktigt kunnat se honom som sin man. En orsak är uppenbarligen hans ideologiska profil, som kan uppfattas som alltför principfast för det sluga maktspelet. En annan sedan 1960-talet odlad insinuation är att det geniförklarade diplomatbarnet helt enkelt har fel bakgrund.

Det är inte omöjligt att dessa belastningar nu är trumfar på handen. Ideologisk glöd och internationell solidaritet har återigen blivit fashionabla i den politiska retoriken. Dessutom har SDP till den grad omvandlats till ett medelklassparti att många av dess anhängare och potentiella väljare inte alls har svårigheter att identifiera sig med Tuomioja. Detta är ett centralt argument. Partiets återkomst till maktens boningar hänger i hög grad på om man lyckas fiska medelklassens röster.

Frågan är dock om Tuomioja har förutsättningar att bli en verkligt förnyande kraft inom SDP och den breda regeringskoalition som partiet siktar på att delta i efter följande riksdagsval. Precis som femtiotalets Tanner har Tuomioja figurerat i rikspolitiken i över 40 år. För mig framstår han därför snarast som en övertygande presidentkandidat.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 19.1.2008